

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

2. června 2016*

„Nesplnění povinnosti státem — Články 18, 20 a 21 SFEU — Občanství Unie — Právo pohybu a pobytu — Diskriminace na základě státní příslušnosti — Příspěvek na úhradu cestovních výdajů přiznávaný tuzemským studentům — Směrnice 2004/38/ES — Článek 24 odst. 2 — Výjimka ze zásady rovného zacházení — Vyživovací podpora při studiu v podobě stipendia nebo půjčky na studium — Rozsah — Formální požadavky návrhu na zahájení řízení — Soudržný popis vytýkaných skutečností“

Ve věci C-233/14,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 258 SFEU, podaná dne 12. května 2014,

Evropská komise, zastoupená C. Gheorghiu a M. van Beekem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Nizozemskému království, zastoupenému M. Bulterman a C. Schillemans, jako zmocněnkyněmi,

žalovanému,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta, předsedkyně senátu, A. Arabadžev, J.-C. Bonichot, C.G. Fernlund a E. Regan (zpravodaj), soudci,

generální advokátka: E. Sharpston,

vedoucí soudní kanceláře: L. Carrasco Marco, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 25. listopadu 2015,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 26. ledna 2016,

vydává tento

* Jednací jazyk: nizozemština.

Rozsudek

- 1 Evropská komise se svou žalobou domáhá, aby Soudní dvůr:
 - určil, že Nizozemské království tím, že omezilo možnost zvýhodněného jízdného ve veřejné dopravě pro studenty, kteří absolvují studium v Nizozemsku, na nizozemské studenty, kteří jsou v Nizozemsku zapsáni na soukromých či veřejných vzdělávacích institucích, a na studenty z jiných členských států, kteří náleží do okruhu osob, jež jsou v Nizozemsku výdělečně činné nebo tam získaly právo trvalého pobytu, nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají z článku 18 SFEU ve spojení s články 20 a 21 SFEU, jakož i z článku 24 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/05, s. 46), a
 - uložil Nizozemskému království náhradu nákladů řízení.

Právní rámec

Unijní právo

- 2 Body 20 a 21 odůvodnění směrnice 2004/38 uvádějí:
 - „(20) V souladu se zákazem diskriminace z důvodů státní příslušnosti by se všemi občany Unie a jejich rodinnými příslušníky pobývajícími v některém členském státě na základě této směrnice mělo být v oblastech, na něž se vztahuje Smlouva, zacházeno stejně jako se státními příslušníky, s výhradou zvláštních ustanovení výslovně upravených Smlouvou a sekundárními právními předpisy.
 - (21) Mělo by však být ponecháno na rozhodnutí hostitelského členského státu, zda občanům Unie jiným než zaměstnaným osobám nebo osobám samostatně výdělečně činným a osobám, které získají tento status, nebo jejich rodinným příslušníkům, přízná sociální pomoc během prvních [tří] měsíců pobytu, nebo u uchazečů o zaměstnání během delšího období, nebo zda těmto osobám před nabytím práva trvalého pobytu přízná podporu při studiu, včetně odborné přípravy.“
- 3 Článek 3 odst. 1 této směrnice stanoví, že se tato směrnice vztahuje na všechny občany Unie, kteří se stěhují do jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky.
- 4 Článek 7 uvedené směrnice, nadepsaný „Právo pobytu po dobu delší než tři měsíce“, v odstavci 1 stanoví:

„Všichni občané Unie mají právo pobytu na území jiného členského státu po dobu delší než tři měsíce, pokud:

[...]

c)

 - jsou zapsáni u soukromého či veřejného subjektu, akreditovaného nebo financovaného hostitelským členským státem v souladu s jeho právními předpisy nebo správní praxí z prvotního důvodu studia, včetně odborné přípravy, a

— jsou účastníky zdravotního pojištění, kterým jsou v hostitelském členském státě kryta všechna rizika, a prohlášením nebo jiným podobným prostředkem podle své volby ujistí příslušný vnitrostátní orgán, že mají dostatečné prostředky pro sebe a své rodinné příslušníky, aby se po dobu jejich pobytu nestali zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu; [...]"

5 Článek 24 směrnice 2004/38, nadepsaný „Rovné zacházení“, zní následovně:

„1. S výhradou zvláštních ustanovení výslovně uvedených ve Smlouvě a v sekundárních právních předpisech požívají všichni občané Unie, kteří pobývají na základě této směrnice na území hostitelského členského státu, v oblasti působnosti Smlouvy stejného zacházení jako státní příslušníci tohoto členského státu. Právo na rovné zacházení se vztahuje i na rodinné příslušníky, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu a mají právo pobytu nebo trvalého pobytu.

2. Odchylně od odstavce 1 není hostitelský členský stát povinen přiznat nárok na sociální pomoc v prvních třech měsících pobytu nebo případně během delšího období stanoveného v čl. 14 odst. 4 písm. b), ani není povinen přiznat před nabytím práva trvalého pobytu vyživovací podporu při studiu, včetně odborné přípravy, již se rozumí stipendia nebo půjčky na studium osobám jiným než zaměstnaným osobám, osobám samostatně výdělečně činným, osobám ponechávajícím si takové postavení a jejich rodinným příslušníkům.“

Nizozemské právo

Wet studiefinanciering 2000

6 Článek 2.1 *Wet studiefinanciering 2000* (zákon o financování studia z roku 2000, dále jen „WSF 2000“), který stanoví podmínky pro přiznání financování studia, včetně základního stipendia a příspěvku na úhradu cestovních výdajů (dále jen „příspěvek na úhradu cestovních výdajů“), zní takto:

„Tento zákon upravuje financování studia a vztahuje se na studenty, kteří splňují podmínky týkající se:

- a) státní příslušnosti, které jsou stanoveny v článku 2.2,
- b) věku, které jsou stanoveny v článku 2.3,
- c) druhu vzdělávání, které jsou uvedeny v člancích 2.2 až 2.4.“

7 V článku 2.2 WSF 2000 se stanoví:

„1. Financování studia může být poskytnuto studentovi, který:

- a) má nizozemskou státní příslušnost;
- b) nemá nizozemskou státní příslušnost, avšak je mu v oblasti financování studia na základě smlouvy nebo rozhodnutí mezinárodní organizace přiznáno rovnocenné postavení jako nizozemskému státnímu příslušníkovi, nebo
- c) nemá nizozemskou státní příslušnost, avšak pobývá v Nizozemsku a náleží do skupiny osob, které mají v oblasti financování rovnocenné postavení jako nizozemští státní příslušníci, která je takto vymezena právními předpisy.

2. Aniž je dotčen odst. 1 písm. b), právní předpis může vymežit skupiny osob, u nichž se rovnocenné postavení uvedené v odst. 1 písm. b) vztahuje pouze na úhradu výdajů spojených s přístupem ke vzdělávání. Právní předpis může stanovit pravidla týkající se výše částky a způsobu této úhrady.“

8 Ustanovení článku 3.1 WSF 2000 uvádí:

„1. Financování studia spočívá v základním stipendiu, základní půjčce nebo dalším stipendiu či další půjčce, jakož i v úvěru na zápis studentů.

2. Financování studia lze přiznat zcela nebo zčásti ve formě:

a) daru,

b) stipendia, nebo

c) půjčky.“

9 V článku 3.2 odst. 1 WSF 2000 se stanoví, že se stipendium skládá z příspěvku na úhradu životních nákladů, příspěvku na úhradu školného a příspěvku na úhradu cestovních výdajů, jež jsou poskytovány měsíčně.

10 V článku 3.29 WSF 2000 jsou upřesněny podmínky, za kterých lze poskytnout náhradu v případě, že příjemce příspěvku nevyužil příspěvek na úhradu cestovních výdajů v plném rozsahu.

11 V článku 3.6 odst. 2 WSF 2000 se stanoví:

„Není-li uvedeno jinak, je příspěvek na úhradu cestovních výdajů součástí základního stipendia.“

12 Článek 3.7 WSF 2000, v němž jsou stanoveny druhy přiznaného příspěvku na úhradu cestovních výdajů, zní takto:

„1. Pro studenty vzdělávající se v Nizozemsku spočívá příspěvek na úhradu cestovních výdajů v přepravním dokladu na dobu určitou o délce jednoho týdne, který dopravce vydá studentovi zdarma nebo za cenu zlevněného jízdného.

2. V případě studentů, kteří mají nárok na financování studia mimo Nizozemsko, se příspěvek na úhradu cestovních výdajů skládá z částky, která je stanovena podle článku 4.8 odst. 2 a čl. 5.3 odst. 2. Odchylně od první věty může student uvedený v první větě na žádost obdržet z důvodu poskytování příspěvku na úhradu cestovních výdajů přepravní doklad.“

Besluit studiefinanciering 2000

13 Besluit studiefinanciering 2000 (vyhláška o financování studia z roku 2000) v čl. 3a odst. 1 a 2 stanoví:

„1. V případě osob, které jsou buď státními příslušníky státu, který je členským státem Dohody o Evropském hospodářském prostoru [ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3)], nebo státních příslušníků Švýcarska, jakož i v případě jejich rodinných příslušníků, kromě:

a) zaměstnaných osob,

b) osob samostatně výdělečně činných, nebo

c) osob, které si ponechávají postavení zaměstnaných osob, a

d) rodinných příslušníků osob uvedených v písm. a) až c),

kteří nenabývaly práva trvalého pobytu ve smyslu článku 16 [směrnice 2004/38], se rovnocenné postavení podle čl. 2.2 odst. 2 [WSF 2000] vztahuje na úhradu výdajů spojených s přístupem ke vzdělávání.

2. Úhrada podle odstavce 1 je přiznána ve formě daru a skládá se z částky základního stipendia stanoveného podle čl. 3.6 odst. 1 [WSF 2000] pro jednoho příjemce, který žije doma. Součástí tohoto příspěvku není úhrada cestovních výdajů a další příspěvky stanovené v čl. 3.6 odst. 2 a 3 [WSF 2000].“

Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

- 14 Článkem 7.37 Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (zákon o vysokoškolském vzdělávání a vědeckém výzkumu) se provádí čl. 2.1 písm. c) WSF 2000, který stanoví, že student musí být zapsán u uznané vzdělávací instituce. Podle čl. 7.37 odst. 2 zákona o vysokoškolském vzdělávání a vědeckém výzkumu:

„Zápis se provede až poté, co je doložena úhrada poplatků za zápis, zkoušky nebo, v případě zápisu k vysokoškolskému večernímu studiu, úhrada poplatků za zápis k tomuto studiu.“

Postup před zahájením soudního řízení

- 15 V listopadu 2008 byla Komisi doručena stížnost, která se týkala nerovného zacházení se studenty z jiných členských států Evropské unie oproti nizozemským studentům v přístupu k veřejné dopravě dotované Nizozemskem. Podle této stížnosti mají nizozemští studenti nárok na příspěvek na úhradu cestovních výdajů, který jim umožňuje využívat veřejnou dopravu zdarma či za cenu zlevněného jízdného, kdežto studenti studující v rámci programu Erasmus musí hradit plné jízdné, což je v rozporu s článkem 12 ES.
- 16 Vzhledem k tomu, že Komise se k tomuto názoru rovněž přiklonila, zaslala Nizozemskému království dne 23. března 2009 výzvu dopisem, ve které jí ve lhůtě dvou měsíců předložilo vyjádření. Komise v této výzvě tvrdila, že příspěvek na úhradu cestovních výdajů nemůže být považován za stipendium či půjčku na studium, ale za vyživovací podporu, a tudíž se na tento příspěvek nevztahuje výjimka podle čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38. Komise mimoto nevytýkala Nizozemskému království jen nerovné zacházení se studenty, kteří studují v rámci programu Erasmus, ale její výtka se týkala nerovného zacházení se všemi studenty z jiných členských států, na které se vztahuje působnost směrnice 2004/38 a kteří celé studium či jeho část absolvují v Nizozemsku.
- 17 Nizozemské království dopisem ze dne 15. května 2009 odpovědělo na tyto výtky v tom smyslu, že se nejedná o diskriminaci, neboť úhrada cestovních výdajů je poskytována jako podmíněná půjčka, a spadá proto pod výjimku stanovenou v čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38.
- 18 Dne 29. ledna 2010 zaslala Komise Nizozemskému království odůvodněné stanovisko, na které tento členský stát odpověděl dne 28. května 2010 a podrobněji rozvedl argumenty uvedené ve své odpovědi na výzvu dopisem.
- 19 Dne 27. ledna 2012 Komise zaslala Nizozemskému království doplňující odůvodněné stanovisko. Dne 27. března 2012 Komise obdržela odpověď tohoto členského státu, který trval na svém postoji, že příspěvek na úhradu cestovních výdajů nezakládá diskriminaci.
- 20 Vzhledem k tomu, že Komise nebyla spokojena s odpovědí předloženou tímto členským státem, podala dne 12. května 2014 projednávanou žalobu.

K žalobě

K dosahu žaloby

- 21 Úvodem je třeba upřesnit dosah této žaloby.
- 22 V tomto ohledu je třeba připomenout, že žalobu na základě článku 258 SFEU je třeba zkoumat pouze z hlediska návrhových žádání obsažených v návrhu na zahájení řízení (rozsudek ze dne 22. října 2014, Komise v. Nizozemsko, C-252/13, EU:C:2014:2312, bod 28 a citovaná judikatura).
- 23 V projednávané věci je třeba zohlednit částečné zpětvzetí projednávané žaloby Komisí. Komise v replice uvádí, že situaci nizozemských studentů, kteří pobývají v zahraničí a zapíší se k dennímu studiu u schválené nizozemské vzdělávací instituce, již nepovažuje za diskriminaci. Komise během jednání před Soudním dvorem na jeho otázku upřesnila, že svůj návrh bere zpět rovněž v té části, v níž se týká nizozemských studentů, kteří pobývají v zahraničí a studují v Nizozemsku v rámci programu Erasmus.
- 24 Vzhledem k tomu musí být projednávaná žaloba chápána tak, že jejím předmětem je údajná diskriminace ze strany Nizozemského království vůči jiným než nizozemským studentům, kteří studují v Nizozemsku, včetně studentů, kteří se účastní programu Erasmus, a studentů, kteří studují mimo tento program.

K přípustnosti

Argumentace účastníků řízení

- 25 Nizozemské království tvrdí, že výtky Komise týkající se nepřímé diskriminace nesplňuje požadavky vyplývající z judikatury Soudního dvora, podle kterých zaprvé musí Komise uvést výtky souvisle a přesně jak v rámci postupu před zahájením soudního řízení, tak i v žalobě, a zadruhé se výtky uvedené v žalobě nemohou odchytil od výtek uvedených v rámci postupu před zahájením soudního řízení.
- 26 Nizozemské království zejména poukazuje na to, že Komise v bodě 44 žaloby tvrdí existenci nepřímé diskriminace vůči studentům nizozemského původu, kteří jsou zapsáni k řádnému dennímu studiu v cizině a rozhodli se absolvovat studium v rámci programu Erasmus ve schválené vzdělávací instituci v Nizozemsku. V bodech 75, 81 a 82 žaloby však Komise poukazovala na nepřímou diskriminaci vůči jiným než nizozemským studentům, kteří se tohoto programu účastní.
- 27 Nizozemské království uvádí, že nechápe, která skupina studentů by měla být nepřímou diskriminována a oproti komu a v čem by měla tato nepřímá diskriminace spočívat.
- 28 Skutečnosti, které by o tom svědčily, nejsou obsaženy ani v dokumentech, které si strany vyměnily v rámci postupu před zahájením soudního řízení.
- 29 Komise, ač se nezabývala použitelností čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38, v bodech 31 a 32 odůvodněného stanoviska ze dne 28. ledna 2010 Nizozemskému království konkrétně vytýká, že vyžaduje, aby studenti pocházející z jiných členských států byli osobami, které jsou v Nizozemsku výdělečně činné nebo v něm získaly právo trvalého pobytu, přičemž takový postup se jeví jako formulace nového žalobního důvodu vycházejícího z nepřímé diskriminace.

- 30 Kromě toho není jasná ani spojitost mezi postojem Komise, který je vyjádřen v bodech 31 a 32 odůvodněného stanoviska, a jejím postojem, jak je uveden v bodech 44 a 75 až 83 návrhu na zahájení řízení. Tvrzení uvedená v tomto návrhu se týkají konkrétně studentů, kteří studují v rámci programu Erasmus, kdežto postoj, který Komise přijala v rámci postupu před zahájením soudního řízení a který se týká údajné nepřímé diskriminace, se zdá být obecnější.
- 31 Komise tvrdí, že výtky týkající se nepřímé diskriminace je přípustná. Z bodů 32 a 33 odůvodněného stanoviska a z bodů 52, 54 a 56 doplňujícího odůvodněného stanoviska jednoznačně vyplývá, že v rámci postupu před zahájením soudního řízení tento orgán nevyloučil, že nizozemská právní úprava vede jak k přímé, tak případně k nepřímé diskriminaci. Skutečnosti uvedené v žalobě stran nepřímé diskriminace jsou pouze upřesněním skutečností, které Komise předložila v rámci postupu před zahájením soudního řízení.

Závěry Soudního dvora

– K výtce vycházející z nepřímé diskriminace

- 32 Z článku 120 písm. c) jednacího řádu Soudního dvora a jeho judikatury k tomuto ustanovení vyplývá, že každý návrh na zahájení řízení v řízeních o přímé žalobě musí uvádět předmět sporu, jakož i stručný popis dovolávaných žalobních důvodů a tyto údaje musí být natolik jasné a přesné, aby umožnily žalované straně připravit si obhajobu a Soudnímu dvoru vykonávat přezkum. Z toho vyplývá, že hlavní skutkové a právní okolnosti, na kterých je žaloba založena, musí uceleně a srozumitelně vyplývat z textu samotné žaloby (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. října 2014, Komise v. Nizozemsko, C-252/13, EU:C:2014:2312, bod 33 a citovaná judikatura).
- 33 Soudní dvůr rovněž rozhodl, že v žalobě podané podle článku 258 SFEU musí být výtky uvedeny souvisle a přesně, aby členský stát a Soudní dvůr mohly přesně pochopit rozsah vytýkaného porušení unijního práva, což je podmínka nezbytná k tomu, aby zmíněný stát mohl užitečně uplatnit důvody na svou obhajobu a Soudní dvůr ověřit existenci tvrzeného nesplnění povinnosti (rozsudek ze dne 22. října 2014, Komise v. Nizozemsko, C-252/13, EU:C:2014:2312, bod 34 a citovaná judikatura).
- 34 Tyto výtky musí být formulovány jednoznačným způsobem tak, aby bylo zabráněno tomu, že Soudní dvůr rozhodne *ultra petita* nebo opomene rozhodnout o některé z nich (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. září 2010, Komise v. Belgie, C-132/09, EU:C:2010:562, bod 37 a uvedená judikatura).
- 35 Žaloba Komise musí zejména obsahovat souvislý a podrobný výklad důvodů, které ji vedly k přesvědčení, že dotčený členský stát nesplnil některou z povinností, které pro něj vyplývají ze Smluv (rozsudek ze dne 6. září 2012, Komise v. Belgie, C-150/11, EU:C:2012:539, bod 27 a citovaná judikatura). Z toho vyplývá, že rozpor v popisu žalobního důvodu, který Komise vznáší na podporu své žaloby pro nesplnění povinnosti, neodpovídá uloženým požadavkům (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 1. února 2007, Komise v. Spojené království, C-199/04, EU:C:2007:72, bod 25, a ze dne 28. června 2007, Komise v. Španělsko, C-235/04, EU:C:2007:386, bod 47).
- 36 V projednávané věci Nizozemské království tvrdí, že žaloba tyto podmínky nesplňuje, neboť Komise zmatečně odkazuje na existenci případné nepřímé diskriminace.
- 37 Je třeba konstatovat, že vylíčení výtky týkající se nepřímé diskriminace zjevně nesplňuje požadavky judikatury, které jsou uvedeny v bodech 32 až 35 tohoto rozsudku.
- 38 Z žaloby zejména jasně nevyplývá, která z kategorií studentů by měla být znevýhodněna a oproti které z jiných kategorií. V jedné části žaloby totiž Komise tvrdí, že nepřímá diskriminace vyplývá z dotčené vnitrostátní právní úpravy, která se týká pouze studentů nizozemské státní příslušnosti, kteří studují v Nizozemsku v rámci programu Erasmus. Nicméně v další části žaloby, jejíž znění je již o něco

jasnější, má Komise zřejmě za to, že této diskriminaci jsou vystaveni studenti z jiných členských států, kteří se účastní tohoto programu v Nizozemsku, neboť jsou znevýhodněni oproti studentům s nizozemskou státní příslušností, kteří studují v jiném členském státě a účastní se uvedeného programu v Nizozemsku.

- 39 Kromě toho, jak uvedla generální advokátka v bodě 70 svého stanoviska, Komise s výjimkou státní příslušnosti neuvedla, jaké kritérium představuje údajnou nepřímou diskriminaci. Je pravda, že tento orgán odkázal na podmínku, podle které musí být student zapsán ve schválené vzdělávací instituci a musí uhradit zápisné, aby mohl pobírat nizozemský příspěvek na studium, včetně příspěvku na úhradu cestovních výdajů. O výše uvedenou podmínku se však Komise v žalobě opírá proto, aby jednak prokázala, že studenti pocházející z jiných členských států, kteří se účastní programu Erasmus v Nizozemsku, se nacházejí v objektivně srovnatelné situaci se situací nizozemských studentů, kteří v tomto členském státě studují, a jednak, že se na údajnou diskriminaci nevztahuje výjimka stanovená v čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38. Naproti tomu tento orgán uvedenou podmínku zápisu vůbec nezmínil v první části žaloby, která má prokázat rozdílné zacházení představující diskriminaci ve smyslu článku 18 SFEU ve spojení s články 20 a 21 SFEU.
- 40 Konečně, jak správně tvrdí Nizozemské království, je třeba uvést, že je chybný samotný základ výtky uváděné Komisí z důvodu nepřímé diskriminace. Tento orgán totiž zakládá žalobu na článcích 18, 20 a 21 SFEU z důvodu přímé diskriminace, „neboť s občany [Unie], kteří nejsou státními příslušníky Nizozemska, je zacházeno méně příznivě než s nizozemskými občany“. Komise přitom až v rámci posouzení otázky, zda se na příspěvek na úhradu cestovních výdajů vztahuje výjimka stanovená podle čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38, rozvíjí argumentaci týkající se případné nepřímé diskriminace, čímž případná existence odůvodnění splývá s formulováním zcela samostatné výtky.
- 41 Je třeba dodat, že Komise v replice pouze konstatuje, že v rámci postupu před zahájením soudního řízení „nevyloučila“, že nizozemská právní úprava vede k nepřímé diskriminaci, avšak neupřesnila, v čem tato diskriminace spočívá.
- 42 Za těchto podmínek je třeba odmítnout výtku týkající se nepřímé diskriminace jako nepřijatelnou.
- K výtce vycházející z přímé diskriminace
- 43 Úvodem je třeba poznamenat, že ačkoliv Nizozemské království nevzneslo námitku nepřijatelnosti této výtky, může Soudní dvůr i bez návrhu zkoumat, zda jsou splněny podmínky stanovené v článku 258 SFEU pro podání žaloby pro nesplnění povinnosti (obdobně viz rozsudek ze dne 19. prosince 2012, Komise v. Itálie, C-68/11, EU:C:2012:815, bod 49 a citovaná judikatura).
- 44 V projednávané věci Komise na otázku Soudního dvora položenou během jednání uvedla, že se žaloba měla týkat nejen studentů odborného vzdělávání, ale i Komisí jmenovaných studentů jakožto studentů vysokoškolského vzdělávání a průběžného vědeckého vzdělávání. Tento orgán však nebyl s to vymezit konkrétní ustanovení vnitrostátního práva, z něhož by vyplývala údajná diskriminace vůči jiným studentům než těm, kteří jsou podle tohoto právního předpisu považováni za studenty odborného vzdělávání.
- 45 Kromě toho, jak uvedla generální advokátka v bodě 79 svého stanoviska, i když vnitrostátní právní úprava dotčená v projednávané věci odkazuje nejen na občany Unie, ale rovněž na osoby, které jsou státními příslušníky členského státu Evropského hospodářského prostoru (EHP) nebo mají švýcarskou státní příslušnost, z návrhu na zahájení řízení jasně nevyplývá, že Komise chtěla svou výtku týkající se diskriminace vztáhnout na všechny tyto osoby. Kromě toho z určitých konkrétních bodů této žaloby vyplývá, že výtka Komise určená Nizozemskému království k jeho jednání, kterým jsou studenti diskriminováni z důvodu státní příslušnosti, se omezovala pouze na studenty, kteří jsou občany Unie.

46 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že tato žaloba je přípustná pouze v rozsahu, v němž se snaží prokázat, že nizozemská právní úprava dotčená v projednávané věci zakládá přímou diskriminaci vůči občanům Unie, kteří nemají nizozemskou státní příslušnost a studují v rámci odborného vzdělávání poskytovaného v tomto členském státě, neboť tato právní úprava poskytuje uvedeným občanům méně příznivé zacházení oproti nizozemským občanům, kteří se účastní takového vzdělávání.

K věci samé

Argumentace účastníků řízení

47 Komise v žalobě tvrdí, že nizozemská právní úprava zakládá přímou diskriminaci na základě státní příslušnosti.

48 Komise nejprve tvrdí, že existuje přímá diskriminace podle článku 18 SFEU ve spojení s články 20 a 21 SFEU, neboť dotčená vnitrostátní ustanovení vylučují studenty s jinou než nizozemskou státní příslušností na základě jediného a výlučného kritéria jejich státní příslušnosti z možnosti čerpat příspěvky na úhradu cestovních výdajů, čímž je s občany Unie, kteří nemají nizozemskou státní příslušnost, zacházeno méně příznivě. Tento závěr nemůže být zpochybněn ani nutností splnit dvě další objektivní podmínky, a sice zaprvé požadavek věku méně než 30 let a zadruhé požadavek zápisu k řádnému dennímu studiu schváleného vzdělávacího programu.

49 Komise dále tvrdí, že vytýkaná přímá diskriminace nespadá pod výjimku podle čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38. V této souvislosti se na projednávanou věc uplatní *mutatis mutandis* rozsudek ze dne 4. října 2012, Komise v. Rakousko (C-75/11, EU:C:2012:605), a zejména body 43, 49 až 56, 59 až 62, jakož i body 64 a 65 uvedeného rozsudku.

50 Podle názoru Komise je irelevantní skutečnost, že podle nizozemských právních předpisů se studenti, kteří se účastní programu Erasmus, nepovažují za řádně zapsané ke studiu na hostitelské nizozemské vzdělávací instituci. V rámci tohoto programu má každý student nárok navštěvovat hostitelskou univerzitu, která s ním zachází stejně jako s vlastními studenty a tak tomu je i v praxi. Takový student je tedy *de facto* zapsán v rámci hostitelské instituce v Nizozemsku, a tudíž splňuje třetí podmínku, kterou nizozemské právní předpisy požadují pro přiznání příspěvku na úhradu cestovních výdajů.

51 Podle Komise je vysoce pravděpodobné, že nizozemský státní příslušník studující mimo Nizozemsko, který si přeje účastnit se programu Erasmus, si k absolvování studia v rámci tohoto programu zvolí jiný členský stát než Nizozemské království. Ve výjimečných případech, v nichž se takový student rozhodne, že studium v rámci uvedeného programu absolvuje v Nizozemsku, je logické, že mu tento členský stát nepřizná příspěvek na úhradu cestovních výdajů, neboť tento student je již příjemcem odpovídající finanční náhrady.

52 Komise konečně v souvislosti s výtkou, nazvanou „Studenti mimo program Erasmus – řádní zahraniční studenti včetně nizozemských studentů žijících v zahraničí“, tvrdí, že příspěvek na úhradu cestovních výdajů je jinou formou vyživovací podpory ve smyslu čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38, než je stipendium či půjčka na studium.

53 Na rozdíl od skutkových okolností věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 4. října 2012, Komise v. Rakousko (C-75/11, EU:C:2012:605), neznamená skutečnost, že student musí vrátit hodnotu nabytého plnění získaného z příspěvku na úhradu cestovních výdajů, pokud nezíská diplom ve lhůtě deseti let, že toto plnění spadá pod pojem „stipendia nebo půjčky na studium“ podle čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38. Vzhledem k tomu, že tento příspěvek je podmíněn získáním diplomu ve lhůtě deseti let, je spíše podmíněným darem než půjčkou.

54 Nizozemské království v žalobní odpovědi vytýkané nesplnění povinnosti odmítá.

- 55 Stran nizozemské právní úpravy, která se týká příspěvku na úhradu cestovních výdajů, Nizozemské království nejprve zdůrazňuje skutečnost, že tento příspěvek je součástí nizozemského financování studia, jak vyplývá z WSF 2000 a charakteru tohoto příspěvku.
- 56 V článku 3.6 odst. 2 WSF 2000 se zejména stanoví, že příspěvek na úhradu cestovních výdajů je součástí základního stipendia, které je součástí financování studia podle čl. 3.1 odst. 1 tohoto zákona. Základní stipendium se předtím skládalo z nerozdělitelné peněžní částky určené na pokrytí životních nákladů. Od 1. ledna 1991 byla jedna část z částky uvedeného stipendia změněna na příspěvek na úhradu cestovních výdajů. Nizozemské království obstarává přepravní doklady, které jsou předmětem tohoto příspěvku, u dopravních společností na smluvním základě, což umožňuje jejich nákup za výhodnější cenu a zpřístupnění cenově dostupné dopravy pro všechny studenty, kteří mají nárok na financování studia.
- 57 Nizozemské království uvádí, že základní stipendium a příspěvek na úhradu cestovních výdajů jsou přiznávány v podobě podmíněné půjčky. Pokud student úspěšně dokončí studium ve lhůtě deseti let, půjčka se změní na dar. Pokud student v uvedené lhůtě studium úspěšně nedokončí, půjčka musí být splacena včetně úroků.
- 58 Vzhledem k tomu, že příspěvek na úhradu cestovních výdajů je částí základního stipendia, a tudíž i financování studia, jsou podmínky pro získání tohoto příspěvku stejné jako podmínky, které se použijí pro přiznání financování studia. K získání nároku na nizozemské financování studia je podle čl. 2.1 WSF 2000 zejména zapotřebí splňovat podmínky týkající se státní příslušnosti, věku a kategorie vzdělávání.
- 59 Pokud jde dále o čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38, Nizozemské království má v úmyslu uplatňovat výjimku stanovenou podle tohoto ustanovení ve vztahu ke všem studentům, kteří nejsou nizozemskými státními příslušníky, ale jsou státními příslušníky některého z členských států Evropské unie, EHP či Švýcarska. Pokud jde o studenty bez nizozemské státní příslušnosti, kteří studují v rámci programu Erasmus, jedná se o důvod na obranu, který je předložen podpůrně. Primárně tento členský stát tvrdí, že se posledně uvedení studenti nenacházejí v situaci objektivně srovnatelné se situací nizozemských studentů.
- 60 Nizozemské království poukazuje na to, že výjimka stanovená v čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38 odpovídá oprávněnému zájmu dotyčného členského státu, který spočívá v omezení sociálních dávek vyplácených prostřednictvím veřejných financí osobám, které mohou prokázat pouze minimální vztah k tomuto státu. Rozdílné zacházení, které zakotvuje nizozemská právní úprava pro studenty z Unie, EHP či Švýcarska, kteří k tomu, aby mohli získat nárok na financování studia, včetně příspěvku na úhradu cestovních výdajů, musí mít právo trvalého pohybu či náležet k výdělečně činným osobám, je zcela v souladu s touto výjimkou.
- 61 Nizozemské království má za to, že otázka, zda má být příspěvek na úhradu cestovních výdajů kvalifikován jako podmíněný dar či jako podmíněná půjčka, je irelevantní, vzhledem k tomu, že tento příspěvek je buď půjčkou, nebo stipendiem, a tudíž spadá pod výjimku stanovenou v čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38.
- 62 Nizozemský systém je svých charakterem odlišný od situace, jež byla základem rozsudku ze dne 4. října 2012 ve věci Komise v. Rakousko (C-75/11, EU:C:2012:605). V uvedené věci bylo totiž zlevněné jízdné přiznáno studentům, jejichž rodiče pobírali rakouské rodinné přídatky. Vzhledem k tomu, že toto zlevněné jízdné nebylo spjato s financováním studia, nemohlo být kvalifikováno jako stipendium či půjčka na studium.
- 63 Podle Nizozemského království nemusí mít příspěvek formu peněžité částky, s níž lze volně nakládat, k tomu, aby mohl spadat pod výjimku stanovenou v čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38.

- 64 Pokud jde konečně o studenty, kteří se účastní programu Erasmus, Nizozemské království, které se opírá o body 41 a 42 rozsudku ze dne 14. června 2012, Komise v. Nizozemsko (C-542/09, EU:C:2012:346), připomíná, že kritérium srovnatelnosti situací musí být založeno na objektivních skutečnostech, které jsou snadno identifikovatelné. Objektivní rozdíl mezi studenty bez nizozemské státní příslušnosti, kteří se účastí programu Erasmus, a nizozemskými studenty, kteří studují mimo tento program a pobírají příspěvek na úhradu cestovních výdajů, spočívá v tom, že prvně uvedení studenti nevyužívají ve smyslu úpravy stanovené uvedeným programem financování studia ze strany Nizozemského království.
- 65 Podle Nizozemského království je názor Komise, podle kterého jsou studenti studující v rámci programu Erasmus *de facto* zapsáni ke studiu v Nizozemsku, a tudíž musí být považováni za osoby, které splňují třetí podmínku, kterou nizozemské právní předpisy spojují s přiznáním příspěvku na úhradu cestovních výdajů, irrelevantní.
- 66 Komise v replice tvrdí, že ze systematického výkladu čl. 3.2 odst. 1 WSF 2000 vyplývá, že vyživovací příspěvek a příspěvek na úhradu cestovních výdajů nejsou součástí stipendia a jsou samostatnými prvky dávek. Liší se i charakteristické vlastnosti těchto dvou prvků, neboť první je částkou, kterou může student vynaložit libovolně, kdežto druhý je průkazem opravňujícím ke slevě jízdného veřejné dopravy.
- 67 Komise zdůrazňuje, že pojem „stipendia nebo půjčky na studium“, který je stanoven v čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38, by neměl být vykládán různě v závislosti na odlišných vnitrostátních právních úpravách, ale musí mít autonomní význam podle unijního práva.
- 68 Z bodů 61 až 64 rozsudku ze dne 4. října 2012, Komise v. Rakousko (C-75/11, EU:C:2012:605), podle Komise vyplývá, že se Nizozemské království nesprávně opírá o čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38, aby zdůvodnilo skutečnost, že od studentů, kteří jsou státními příslušníky Unie, EHP či Švýcarska, vyžaduje, aby měli právo k trvalému pobytu či byli výdělečně činnými osobami. Soudní dvůr v uvedeném rozsudku rozhodl, že existence skutečného pouta mezi studentem a hostitelským členským státem může být ověřena, pokud jde o právo tohoto studenta na získání příspěvku spočívajícího ve zlevnění cen jízdného, zjištěním, že uvedený student je zapsán u soukromého či veřejného subjektu schváleného nebo financovaného hostitelským členským státem v souladu s jeho právními předpisy nebo správní praxí z prvotního důvodu studia, včetně odborné přípravy.
- 69 Komise tvrdí, že z bodu 61 rozsudku ze dne 4. října 2012, Komise v. Rakousko (C-75/11, EU:C:2012:605), vyplývá, že existují okolnosti, za kterých lze studenty, kteří se účastní programu Erasmus, považovat za studenty, kteří se nacházejí v objektivně srovnatelné situaci se situací nizozemských studentů, kteří pobírají příspěvek na úhradu cestovních výdajů, a sice pokud existuje skutečné pouto mezi studentem, který se tohoto programu účastní, a hostitelským členským státem. Takové pouto v projednávané věci ve vztahu k tomuto příspěvku existuje, neboť studenti bez nizozemské státní příslušnosti, kteří se účastní uvedeného programu, musí být pro účely přiznání tohoto příspěvku považováni za studenty, kteří jsou *de facto* zapsáni v Nizozemsku.
- 70 Nizozemské království v duplice tvrdí, že Komise vykládá chybně znění a smysl čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38. Existence skutečného pouta mezi dotčenou osobou a hostitelským členským státem, které vzniká zapsáním této osoby ve vzdělávací instituci, není v tomto rámci doplňujícím či alternativním požadavkem. Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr konstatoval, že čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38 se ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 4. října 2012, Komise v. Rakousko (C-75/11, EU:C:2012:605), nepoužije, body 61 až 64 uvedeného rozsudku nic o rozsahu tohoto ustanovení nevyovídají.
- 71 Nizozemské království tvrdí, že závěr Komise, podle kterého studenti, kteří studují v rámci programu Erasmus, přesto z důvodu svého faktického zápisu na hostitelské univerzitě představují kategorii objektivně srovnatelnou s kategorií nizozemských studentů, kteří pobírají příspěvek na úhradu cestovních výdajů, vychází z chybného předpokladu. Rozhodující je otázka, zda se tyto kategorie nacházejí v objektivně srovnatelné situaci s ohledem na dotčenou vnitrostátní právní úpravu.

72 Nizozemské království zdůrazňuje, že body 61, 62 a 64 rozsudku ze dne 4. října 2012, Komise v. Rakousko (C-75/11, EU:C:2012:605), se týkají odůvodnění nepřímé diskriminace, která byla konstatována v uvedeném rozsudku, kdežto otázka, zda se studenti, kteří studují v rámci programu Erasmus, nacházejí v objektivně srovnatelné situaci s nizozemskými studenty, kteří pobírají příspěvek na úhradu cestovních výdajů, se týká samotné existence diskriminace. Komise tedy požadavek skutečného pouta zbavuje jeho kontextu.

Závěry Soudního dvora

73 Úvodem je třeba uvést, že čl. 20 odst. 1 SFEU přiznává status občana Unie každé osobě, která má státní příslušnost členského státu.

74 Studenti, kteří pocházejí z jiných členských států než z Nizozemského království a absolvují studium v naposled uvedeném členském státě, mají tento status, pokud jsou státními příslušníky některého členského státu.

75 Jak Soudní dvůr několikrát zopakoval, status občana Unie je předurčen být základním postavením státních příslušníků členských států, aby těm státním příslušníkům, kteří se nacházejí ve stejné situaci, bylo umožněno požívat v rámci věcné působnosti Smlouvy o FEU stejného právního zacházení bez ohledu na jejich státní příslušnost, s výhradou výjimek, které jsou výslovně stanoveny (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 20. září 2001, Grzelczyk, C-184/99, EU:C:2001:458, bod 31, a ze dne 4. října 2012, Komise v. Rakousko, C-75/11, EU:C:2012:605, bod 38).

76 Zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti uvedený v článku 18 SFEU se uplatní ve všech situacích spadajících do věcné působnosti unijního práva, přičemž tyto situace zahrnují výkon základních svobod pohybu a pobytu na území členských států přiznaných článkem 21 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. října 2012, Komise v. Rakousko, C-75/11, EU:C:2012:605, bod 39 a citovaná judikatura).

77 Z téže judikatury vyplývá, že tento zákaz zahrnuje rovněž situace týkající se podmínek přístupu k odbornému vzdělávání, přičemž odborným vzděláváním je jak vysokoškolské, tak univerzitní studium (rozsudek ze dne 4. října 2012, Komise v. Rakousko, C-75/11, EU:C:2012:605, bod 40 a citovaná judikatura).

78 Příslušník některého členského státu, který studuje v jiném členském státě, se může dovolávat práva přiznaného články 18 a 21 SFEU volně se pohybovat a pobývat na území hostitelského členského státu, aniž by byl přímo či nepřímo diskriminován na základě státní příslušnosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. října 2012, Komise v. Rakousko, C-75/11, EU:C:2012:605, bod 41 a citovaná judikatura).

79 Pokud jde o otázku, zda zlevněné jízdné spadá do oblasti působnosti Smluv ve smyslu čl. 18 odst. 1 SFEU, je třeba podotknout, že Soudní dvůr již upřesnil, že do oblasti působnosti Smlouvy o FEU spadá systém, který stanoví slevy z cen jízdného poskytované studentům, neboť jim přímo nebo nepřímo umožňuje pokrýt životní náklady (rozsudek ze dne 4. října 2012, Komise v. Rakousko, C-75/11, EU:C:2012:605, bod 43).

80 Mimoto, jak již konstatoval Soudní dvůr, zásada zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti, která je obecně zakotvena v článku 18 SFEU a s ohledem na občany Unie, na které dopadá směrnice 2004/38, je konkretizována v článku 24 této směrnice, zakazuje mimo jiné přímé diskriminace na základě státní příslušnosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. října 2012, Komise v. Rakousko, C-75/11, EU:C:2012:605, bod 49 a citovaná judikatura).

- 81 Pokud jde o směrnici 2004/38, je sice pravda, že jejím cílem je usnadnit a posílit výkon základního a osobního práva volného pohybu a pobytu na území členských států, jež je přiznáno přímo každému občanu Unie, to však nemění nic na tom, že jejím předmětem je, jak vyplývá z jejího čl. 1 písm. a), stanovení podmínek výkonu tohoto práva (rozsudek ze dne 5. května 2011, *McCarthy*, C-434/09, EU:C:2011:277, bod 33).
- 82 Zejména je třeba připomenout, že v souvislosti s přístupem k takovým příspěvkům, jako jsou příspěvky na úhradu cestovních výdajů, se občan Unie může domáhat stejného zacházení jako státní příslušníci hostitelského členského státu podle čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38, pouze pokud jeho pobyt na území hostitelského členského státu splňuje podmínky stanovené touto směrnicí 2004/38 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. září 2015, *Alimanovic*, C-67/14, EU:C:2015:597, bod 49 a citovaná judikatura).
- 83 V projednávané věci Komise na otázku Soudního dvora položenou během jednání uvedla, že se její žaloba týká diskriminace studentů, kteří mají právo pobytu podle čl. 7 odst. 1 písm. c) směrnice 2004/38. Nizozemské království rovněž uvedlo, že studenti, kteří nemají nizozemskou státní příslušnost, kterých se týká projednávaná žaloba, mají v Nizozemsku právo pobytu na základě tohoto ustanovení.
- 84 Za těchto okolností je třeba mít za to, že se čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38 použije v zásadě na studenty, kteří nemají nizozemskou státní příslušnost a týká se jich žaloba Komise.
- 85 Ještě před určením, zda existuje přímá diskriminace ve smyslu čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38, je však v projednávané věci nejprve třeba přezkoumat argument Nizozemského království, podle něhož poskytování příspěvku na úhradu cestovních výdajů spadá do oblasti působnosti výjimky ze zásady rovného zacházení stanovené v čl. 24 odst. 2 této směrnice.
- 86 Jakožto výjimku ze zásady rovného zacházení stanovené článkem 18 SFEU – přičemž čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38 je jen zvláštním vyjádřením této zásady – je třeba druhý odstavec tohoto článku 24 vykládat restriktivně (rozsudek ze dne 4. října 2012, *Komise v. Rakousko*, C-75/11, EU:C:2012:605, bod 54).
- 87 I když tedy, jak vyplývá z bodu 79 tohoto rozsudku, platí, že příspěvek na úhradu výdajů na cestovné dotčených studentů představuje vyživovací podporu, která je jim poskytována, výjimka ze zásady rovného zacházení stanovená čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38 se vztahuje pouze na vyživovací podporu při studiu, „jíž se rozumí stipendia nebo půjčky na studium“ (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. října 2012, *Komise v. Rakousko*, C-75/11, EU:C:2012:605, bod 55).
- 88 V této souvislosti je třeba uvést, že na rozdíl od věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 4. října 2012, *Komise v. Rakousko* (C-75/11, EU:C:2012:605), ve které dotčený členský stát v zásadě vyhradil nárok na zlevněné jízdné pouze studentům, jejichž rodiče v tomto členském státě pobírají rodičovské dávky, v projednávané věci, jak vyplývá ze spisu předloženého Soudnímu dvoru, je přiznání příspěvku na úhradu cestovních výdajů pro nizozemské studenty, které Komise považuje za zvýhodněné na základě dotčené vnitrostátní právní úpravy, podmíněno konkrétně skutečností, že se tito studenti vzdělávají v Nizozemsku a podle nizozemské právní úpravy mají nárok na financování studia.
- 89 Podle této právní úpravy je studentovi vydán přepravní doklad, jenž mu umožňuje využívat veřejnou dopravu zdarma či za cenu zlevněného jízdného. Pokud student úspěšně dokončí studium ve lhůtě deseti let, není povinen takový příspěvek vracet. Pokud student v této lhůtě studium úspěšně neukončí, musí být uvedený příspěvek vrácen. Takový příspěvek na úhradu cestovních výdajů, jaký je stanoven nizozemskými právními předpisy, má povahu a podobu stipendia nebo půjčky, podle toho, zda student studium úspěšně dokončí v desetileté lhůtě.

- 90 Z toho vyplývá, že takový příspěvek na úhradu cestovních výdajů, jako je příspěvek dotčený v projednávané věci, musí být považován za příspěvek, který byl přiznán v podobě „stipendia nebo půjčky na studium“ ve smyslu čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38.
- 91 V této souvislosti, jak uvedla generální advokátka v bodě 97 svého stanoviska, je otázka, zda je uvedený příspěvek podmíněným stipendiem nebo podmíněnou půjčkou, irelevantní, neboť čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38 se použije jak na „stipendia“, tak i na „půjčky na studium“ a příspěvek na úhradu cestovních výdajů každopádně spadá pod jeden nebo druhý z těchto pojmů.
- 92 Stejně tak je irelevantní skutečnost, že příspěvek na úhradu cestovních výdajů je v zásadě přiznáván v podobě přepravního dokladu, tedy nikoli v podobě peněžité, nýbrž v podobě věcného plnění. Ze znění čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38 ani z právního rámce, jehož součástí je toto ustanovení, totiž nevyplývá, že by členské státy musely přiznávat vyživovací podporu při studiu výlučně v peněžité podobě. Naopak, jak uvedla generální advokátka v bodě 93 svého stanoviska, přiznání takového příspěvku ve věcné podobě umožňuje dotčenému členskému státu, aby případně snížil výdaje spojené s přiznáním takového příspěvku tím, že může dojednat cenu s poskytovatelem služby, a zajistil, že ekonomický přínos, který z tohoto příspěvku vyplývá, bude využit ke stanovenému účelu.
- 93 Konečně je třeba uvést, že na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, nemá Nizozemské království v této souvislosti povinnost přiznávat příspěvek na úhradu cestovních výdajů pouze z důvodu zápisu studenta u soukromého či veřejného subjektu schváleného nebo financovaného hostitelským členským státem v souladu s jeho právními předpisy nebo správní praxí z prvotního důvodu studia. Takový výklad byl nejenom v rozporu s vlastním zněním čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38, ale rovněž by zbavoval výjimku, která se týká vyživovací podpory při studiu, samotné podstaty, neboť by ve skutečnosti vedl k tomu, že by členské státy musely při přiznávání této podpory dodržovat zásadu rovného zacházení ve vztahu ke všem studentům, na které se vztahuje čl. 7 odst. 1 písm. c) směrnice 2004/38.
- 94 Proto je třeba konstatovat, že příspěvek na úhradu cestovních výdajů spadá pod pojem „vyživovací podpora při studiu“, který je stanoven v čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38, a Nizozemské království může v tomto ohledu uplatňovat výjimku, aby odmítlo přiznat tento příspěvek před nabytím práva trvalého pobytu jiným než zaměstnaným osobám, osobám samostatně výdělečně činným, osobám ponechávajícím si takové postavení a jejich rodinným příslušníkům.
- 95 Výtku vycházející z přímé diskriminace je proto třeba zamítnout jako neopodstatněnou.
- 96 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy musí být projednávaná žaloba v plném rozsahu zamítnuta.

K nákladům řízení

- 97 Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Nizozemské království požadovalo náhradu nákladů řízení a Komise neměla ve věci úspěch, je důvodné jí uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) Žaloba se zamítá.

2) Evropské komisi se ukládá náhrada nákladů řízení.

Podpisy.